

UN PRODUCTE QUÍMIC SOTA SOSPITA

Bisfenol A

El bisfenol A (BPA) és un compost químic orgànic clau per a la producció de resines epoxi i policarbonat

Policarbonat

És un plàstic molt versàtil, durador, amb una alta resistència a la calor i a l'impacte i una gran transparència. S'utilitza en una àmplia gamma d'aplicacions com devedes, ordinadors, electrodomèstics, ulleres i lents i ampolles d'aigua

Resines epoxi

Les resines epoxi es fan servir en revestiments per a aplicacions industrials o de consum, com llaunes d'aliments i begudes i revestiments protectors per a usos electrònics i marins

Un màster per llegir etiquetes

El ciutadà té difícil saber com triar un producte per evitar comprar aquell que pot ser perillós perquè l'etiqueta no ho permet. "Per poder estar informat ha de tenir un màster en química orgànica", explica Nicolás Olea, expert de la facultat de Medicina de Granada. L'opacitat és pràcticament total. Per exemple, els cosmètics d'alta gamma no indiquen la seva composició, mentre que els productes més barats (xampús i gels de supermercat) només indiquen els seus components qualitius, però no les quantitats. "Ni sabent quin producte i quin substància perillosa busques la trobaràs", assegura Nicolás Olea.

QUÈ PORTEN ELS PERFUMS

3.000

Després d'una llarga batalla per saber què porten els perfums, consumidors dels EUA van aconseguir que el sector informés que s'utilitzen més de 3.000 substàncies químiques diferents.

El ciutadà, a més, es troba en una situació d'indefensió total, ja que no hi ha etiquetades que permetin diferenciar els productes perillosos dels que no ho són. L'opacitat és pràcticament total.

El catedràtic de Granada Nicolás Olea considera inacceptable que productes com el bisfenol A, la perillositat del qual ja es va demostrar l'any 1990, continuï estant al mercat. Des del 1995, és a dir, fa 18 anys, el doctor Olea va demostrar que aquesta substància era un perill per a la salut pública, però, a més a més, des del 1936 se sap que és un disruptor endocrí. "No és responsabilitat de ningú que el bisfenol A estigui encara al mercat quan ja es va advertir del perill el 1990?", es pregunta aquest expert.

Carlos de Prada, director de la campanya "Hogar sin tóxicos", que ha emprès la Fundación Vivo Sano creu que és molt significatiu que algunes marques de paletes es presentin com a "lliures de PFOS o ecològiques", i que aquest sigui l'únic avís indirecte que té l'usuari del fet que alguns productes "no són de fiar".

De la mateixa manera, als supermercats comencen a veure's sabons líquids i gels en què s'avisava que són lliures de parabens, ftalats i colorants, la qual cosa respon a decisions unilaterals dels fabricants, convençuts que més aviat o més tard hi haurà

ALESSIA PIERDOMENICO/BLOOMBERG/ARXIU

Opacitat. Els compradors d'aliments no poden diferenciar els productes que estan fets amb plàstics que contenen bisfenol A, denuncia la Fundación Vivo Sano

Una campanya cívica de la Fundación Vivo Sano proposa que es desterrí el contaminant químic 'estrella', ja prohibit en biberons

Guerra al bisfenol A

A. CERRILLO Barcelona

La Fundación Vivo Sano ha posat en marxa una campanya cívica per eradicar el bisfenol A de tots els materials que estan en contacte amb aliments. És la primera vegada que es du a terme una iniciativa d'aquesta mena a Espanya. El bisfenol A ja ha estat eliminat dels biberons infantils (es va deixar de produir i comercialitzar a partir del 31 de juny del 2011); però segueix present en molts altres materials alimentaris.

"És contradictori i absurd que el bisfenol A estigui prohibit per prevenir danys en la salut dels nens i, en canvi, pugui ser legal en envasos d'aliments per a les mares", al·lega el catedràtic de Medicina Interna de Granada Nicolás Olea.

El bisfenol A s'allibera, per exemple, dels líquids de cobertura de les llaunes de conserva, la qual cosa suposa per als consumidors una ingestió diària de contingut estrogènic. "Aquest estrogen no ha d'estar en la ingesta diària d'una dona embarassada o d'un nen en ple desenvolupament. Comporta un risc múltiple per al desenvolupament hormonal, pot provocar una pubertat precoç o afavorir el desenvolupament d'un càncer de mama a la llarg", diu Olea.

A França s'ha prohibit el bisfe-

nol A en aquesta mena de materials en contacte amb aliments i a Bèlgica i Suècia s'estan fent passos en el mateix sentit, assegura la Fundación Vivo Sano. "És un potent disruptor endocrí i està associat a la diabetis, l'obesitat, la infertilitat, el càncer de mama i de pròstata i les alteracions en el desenvolupament neurològic", enumera Carlos de Hita, director de la campanya "Hogar sin tóxicos".

L'epidemiòleg de l'IMIM Miquel Porta destaca que els disruptors endocrins com el bisfe-

Un 94% d'aquest contaminant entra a través de l'aliment en contacte amb envasos que en tenen

nol A "funcionen com hormones, i com aquestes, tenen efecte també en petites dosis". Afirmar que el ciutadà ha de fer molt més del que fa ara, començant per ser conscient de fins a quin punt està contaminat. "El ciutadà ha de saber que quan escalfa un envàs amb bisfenol A, aquest migra fins a l'aliment que conté", opina.

Un 94% dels disruptors endocrins entren a l'organisme a través dels aliments. Per això, la campanya antibisfenol A propo-

sa de prohibir la fabricació, distribució i importació de materials que estaran en contacte amb aliments i que continguin aquesta substància. Pel director de la Fundación Vivo Sano, Alfredo Suárez, "el fet que la UE ja ho hagi prohibit als biberons dona una idea de la seva toxicitat; però aquesta mesura és insuficient per protegir la salut del conjunt dels consumidors. Per això hem posat en marxa aquesta iniciativa", diu.

La campanya "Hogar sin tóxicos" continua demanant l'adhesió de científics espanyols i estrangers a la seva proposta política. Diverses institucions científiques nacionals i internacionals han firmat el document de suport. A més, ha posat en circulació, a través de les seves pàgines web i de diferents xarxes socials, un vídeo divulgatiu en el qual s'explica què és el bisfenol A i com arriba a l'organisme, amb la intenció de conscienciar la població i aconseguir el suport ciutadà a aquesta iniciativa.

Plastics Europea, associació de fabricants de plàstics, afirma que els nivells d'exposició al bisfenol A "no plantegen cap risc conegut per a la salut". Afegeix que el nivell de migració, "en cas d'existir, està molt per sota dels estàndards de seguretat" de l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària i l'Administració d'Aliments dels Estats Units.●

El film transparent de cuina porta els temibles ftalats? Es creu que no, però en cas de dubte, experts com Carlos de Prada proposen que no s'escalfin els envasos de menjar o beure que portin aquest material: "La calor és un dels factors que fan que es produeixin una migració i es contaminin el contingut".

I encara més confusió: se sap que el bisfenol A es fa servir en els plàstics policarbonats. Però per identificar-lo en un producte "el consumidor hauria de saber que hi ha un logotip per als plàstics (un triangle i una xifra) que en aquest cas seria el set, marcat amb el genèric 'altres'. Tot un galimaties".●

una regulació que posi ordre en aquesta jungla.

Els experts, mentrestant, consideren que la regulació actual continua sent molt permissiva quant a l'entrada al mercat de productes tòxics. "S'haurà d'aplicar un principi de precaució. No hauríem d'esperar a demostrar que un producte és dolent per a la salut com a condició per retirar-lo. La indústria hauria de demostrar que no és dolent abans de posar-lo al mercat", afirma Olea.

L'OMS considera, a més a més, necessari que l'avaluació dels efectes dels productes químics hauria de tenir en compte també la barreja de substàncies. Fins ara aquests tests es feien de forma individual, "però aquesta anàlisi no respon a la realitat, ja que les persones estem exposades a diverses classes de residus alhora", afegeix Olea.●